

діалогу народів, формування мультикультурного художнього простору світової літератури, складником імагологічної візуалізації України у світі.

А. О. Борисова, А. О. Колесник

**РОЛЬ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ
В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ**

A. O. Borysova, A. O. Kolesnyk

**THE ROLE OF INDIVIDUALIZATION IN THE PROCESS
OF DEVELOPING STUDENTS' FOREIGN LANGUAGE ABILITIES**

Будь-яка мова — рідна чи іноземна — безумовно, є найважливішим в умовах глобальних геокультурних змін засобом комунікації. Важко переоцінити роль мови під час прийому і передання актуальної інформації про довкілля та реальну дійсність у сучасних умовах життя в соціумі.

Вивчення іноземної мови надає можливості опанувати засобами сприйняття й вираження думок про предмети, явища, їх зв'язки та відносини за допомогою нерідної для них мови у двох формах: усній і письмовій, оволодіння якими є складовими практичної мети навчання іноземної мови.

Як засіб міжнародного спілкування, мову необхідно постійно підтримувати в «робочому стані», завжди бути готовим до використання в будь-якій ситуації комунікації. Ті, хто починає вивчати іноземну мову, демонструють бажання опанувати нею, і, як правило, їм це подобається, але здібності до засвоєння іноземної мови розвинені лише в третини. А дві третини з тих, хто вивчає іноземну мову, змушені проводити вільний від практичних занять час за самостійною підготовкою до наступних уроків. Навчальна діяльність їх повністю поглинає, їм бракує часу на особисте життя, спорт і туризм, участь у культурних заходах. Ці труднощі зі школи переходять у студентське життя, яке їх не радує. Тому і школа, і заклади вищої освіти повинні приділяти особливу увагу розвитку здібностей молодих людей. А оскільки здібності є індивідуальними особливостями тих, хто навчається, необхідно звертати увагу на індивідуалізацію самого навчання. Саме в прояві уваги до особистості студента полягає один з аспектів гуманізації навчання.

Кожен студент — це неповторна особистість з індивідуальними особливостями та власною історією психічного розвитку. Жодна освітня програма, жоден підручник не передбачають індивідуального підходу до особистості студента. Викладач змушений передбачати індивідуалізацію процесу навчання іноземної мови, тому що на практиці ігнорувати особисту різноманітність здібностей студентів майже неможливо.

Проте не лише здібності детермінують успішність психічної діяльності та важливість для прогресивного руху студента в навчальній діяльності. Такі чинники, як навчальна мотивація, вольові якості мають наймогутніший вплив на цю діяльність. Навчальна мотивація охоплює потреби, цілі, особистісні установки, емоції тощо; воля також є сильним каталізатором, оскільки вона впорядковує навчальну поведінку молодої особи. Визначальну роль у навчальній діяльності відіграють як навчальні мотиви, так і прагнення випробувати та проявити свої сили і здібності. Наявність розвинених інтелектуальних властивостей дозволяє навчатись легко та приємно, приносить задоволення; як

результат — у студента залишається багато вільного часу на особисте життя та дозвілля.

Опановуючи іноземну мову як засіб комунікації, студенти повинні навчитися користуватися нею в усній і письмовій формах. Усна форма включає володіння розумінням мови, що звучить на слух, — аудіювання і висловлювання своїх думок іноземною мовою — говоріння. Письмова форма передбачає оволодіння графічною мовою, тобто розумінням друкованого тексту — читанням і використанням графічної системи для вираження думок — письмо. Аудіювання, говоріння, читання і письмо — це види мовної діяльності, які повинні бути сформовані в студентів, щоб забезпечити можливість спілкування в усній і письмовій формах.

Навчальна діяльність, спрямована на розвиток здібностей, повинна відповідати певним принципам. По-перше, вона має бути не репродуктивною, а творчою (принаймні суб'єктивно-творчою), коли викладач керує самостійною розумовою роботою студентів. Формування розумових здібностей молодих людей дозволить тренувати психічні функції (пам'ять, слухове сприйняття, мислення, увагу).

По-друге, викладачеві надзвичайно важливо виявити напрям подальшого розвитку свого учня, а не межі його можливостей. Від кожного заняття очікується досягнення студентом максимуму творчої інтелектуальної активності.

Очікується, що обсяг навчального матеріалу буде достатнім, щоб закласти основи володіння кожним видом мовленнєвої діяльності хоча би на елементарному комунікативному рівні. Для цього зусилля як викладачів, так і студентів повинні бути спрямовані на введення відібраного матеріалу в пам'ять останніх для активного засвоєння з метою подальшого користування ним щоразу, коли виникає в цьому необхідність. Викладач повинен переконати студентів у тому, що працьовитість, дисциплінованість розуму і поведінки, любов до своєї справи та почуття відповідальності є умовами високих досягнень у будь-якій сфері діяльності, навіть за наявності певних здібностей. Разом з тим важливість роботи викладача з розвитку інтелектуальних здібностей тих, кого навчають, важко переоцінити, тому що саме ці якості сприяють легкому та швидкому досягненню успіху в навчальній діяльності.

Життєві спостереження та результати проведених досліджень підтверджують, що за однакових умов (особистість викладача, методи навчання тощо) позитивна навчальна мотивація не забезпечує легкого та швидкого оволодіння навчальним матеріалом, якщо здібності студента до опанування іноземної мови недостатньо розвинені. У такому разі вольові якості особистості також не допоможуть легкому і швидкому засвоєнню матеріалу та отриманню високих результатів. Іншими словами, адекватна навчальна мотивація та сильна воля допомагають досягнути високих *результатів* у навчанні, але не забезпечують легкості і швидкості *процесу* набуття знань, формування навичок і вмінь.

Рациональне використання всіх запропонованих викладачем навчальних матеріалів, чітко спланована інтенсивна робота студента дозволяють забезпечити якісне засвоєння ним матеріалу в процесі здійснення мовних дій, що зумовлює отримання запланованих результатів опанування іноземної мови з метою подальшого активного її використання на практиці.